

Geologie. De hobby van ..... Frans de Bruin

opgetekend door Geert Willemen

Dat Frans een verwoed verzamelaar is van allerlei wat mooi en bijzonder is, zie je meteen als je bij hem binnenkomt. Van al zijn interessegebieden heeft geologie veruit zijn grootste passie. Alles wat daarmee te maken heeft is bij hem te vinden. Alleen al zijn zeer uitgebreide collectie boeken, tijdschriften en verenigingsuitgaven - waarvan hij ten behoeve van het uitlenen een heuse catalogus heeft samengesteld - is meer dan de moeite waard. Daarnaast getuigen de vele dvd's, kaarten, prenten, posters, wandplaten, miniaturen, postzegelalbums - met zegels uit de hele wereld, gesorteerd naar mineralen en fossielen, gebergten, landschappen, watervallen, vulkanen, mijnbouw etc. - en bovenal een enorme hoeveelheid van de prachtigste fossielen, mineralen en micromounts ervan, dat we te maken hebben met een zeer gedreven hobbyist. Hoewel het grootste deel van zijn "schatten" is uitgesteld in een speciaal daartoe op zijn achterplaats gebouwd "museumke", zijn er ook binnenshuis heel wat topstukken te bewonderen.

ste fossielen, mineralen en micromounts ervan, dat we te maken hebben met een zeer gedreven hobbyist. Hoewel het grootste deel van zijn "schatten" is uitgesteld in een speciaal daartoe op zijn achterplaats gebouwd "museumke", zijn er ook binnenshuis heel wat topstukken te bewonderen.

Even groot als zijn verzameling is ook zijn kennis van al zijn spullen. Natuurlijk weet hij de naam van elke steen, maar ook in welke omstandigheden die heeft kunnen ontstaan, de vindplaats of van wie hij die gekregen heeft, het moedergesteente en de chemische basis van zijn mineralen en ook in welk boek of tijdschrift daar informatie over te vinden is. Een kennis, vooral door zelfstudie verkregen en die hij graag deelt met jongeren of beginners in deze hobby, maar die hij ook gebruikt voor af en toe een presentatie, of een lezing. Een kennis, om jaloers op te zijn. En, ... toen Frans bijna 50 jaar geleden zijn eerste Gryphea opviste uit de bedding van de Gave in de Pyreneeën ten zuiden van Lourdes, kende hij het woord "fossil" niet eens.

Geïnteresseerd als hij van jongs af aan was in alles wat met de natuur te maken had, had hij er ineens een hobby bij. Bijna een halve eeuw heeft hij gebouwd aan zijn verzameling door zelf te zoeken, door beurzen en tentoonstellingen af te gaan en doordat hij van heel veel mensen, die hem een warm hart toedroegen, mooie spullen kreeg. Heel veel mensen: van familie en vrienden tot dokters en hotel- en groeve-eigenaren. Frans had een sterke troef: een goede babbel, waarmee hij iedereen informeerde over zijn hobby en velen daarvoor wist te interesseren.

Een van zijn eerste contacten was dat met de familie Kerkhof (red. vroeger 's Hertogenbosch, nu De Steenarend te Eindhoven). Hij trof ze op een beurs in Tilburg en was direct geboeid door de tentoongestelde "schatten der aarde." Diverse keren ondernam hij de reis naar Den Bosch en door kopen, kijken en praten vergaarde hij zijn eerste kennis en eerste pronkstukjes van zijn verzameling. Ook leerde hij er hoe je stenen kon zagen en slijpen. Op een gegeven moment ging hij zelfs mee naar beurzen om daar te helpen. Hij deed dat op een wel heel bijzondere manier, door zich tussen het publiek te begeven en lovende woorden te uiten over de uitgestalde spullen en hun prijzen. "Ze gingen 's avonds wel met zes lege dozen en alleen nog een paar tafelkleden naar huis."

Op vakantie in het Limburgse Houthem wist de hoteleigenaar in no time van Frans' hobby. Van hem kreeg hij diverse adressen, waaronder dat van Wiel Curfs, eigenaar van de gelijknamige mergelgroeve. Frans kreeg - bij uitzondering - toestemming om er te komen zoeken. "We beginnen 's zomers om 4 uur," zei Wiel schertsend. "Da's gunstig", zei ik, "kan ik

een paar uurkes zoeken en ben ik om 9 uur weer in het hotel om met ons Hannie te ontbijten. Daarna hebben we nog de hele dag voor ons eigen." En dus stond Frans om kwart voor 4 met zijn groene Simca voor de poort, om vervolgens met de eerste werknemers naar binnen te kunnen, zes dagen van de week. "Ja, ge moet er iets voor over hebben." Er ontstond een goede band tussen Wiel en Frans, maar ook met de overige arbeiders. Vaak hadden zij of Wiel al spullen opzij gelegd. Mooie spullen, bijzondere spullen, zoals de wat zeldzamere *Hoploscaphites constructis johnjagti* uit de formatie van Meerssen, een van de laatste ammonieten. Frans maakte de ruilhandel leuk door sigaren en zelf geslepen hangers van malachiet mee te brengen.

Via Wiel kwam hij ook bij de mergelgroeve Blom terecht (neef van Wiel). Op de loader zat een zekere Jean, die na verloop van tijd ook egels en belemnieten voor Frans apart legde. "Ik heb nog wat voor jou, zei hij. Maar ik ook iets voor jou, zei ik dan, want hij was gek op sigaren." Bijna 23 jaar lang!!! was Frans een graag geziene gast bij

Curfs en iets korter bij Blom. Geen wonder dat hij een zeer uitgebreide verzameling van, vaak bijzondere, krijtfossielen bezit.

Iedereen, die Frans kende, wist ook van zijn hobby. "Op een gegeven dag zei de leider van de DSW dat hij een baan voor me had. Het museum zocht een tijdelijke kracht die verstand had

van geologie." En zo werd hij in 1980 beheerder van de geologische collectie in het Natuurmuseum. Hij moest uitzoeken wat bewaard moest blijven, determineren, meten en wegen en inschrijven. (red. dat doet hij trouwens nog elke week in het museum met enkele leden van de werkgroep mineralen.) Regelmatig bezocht hij met Frans Ellenbroek - de directeur van het museum - het geologisch museum

in Leiden of het Natuurmuseum in Maastricht om allerlei informatie op te doen. Ook gingen ze samen op excursies, om nieuwe dingen voor het museum te zoeken. Zo reden ze 5 dagen door Limburg met Felder, o.a. naar de verbreding van het Albertkanaal, of naar de Franse kust. Daarnaast werd Frans er vaak alleen op uitgestuurd naar graafwerkzaamheden in

en om Tilburg, zoals naar de bouw van de tweede sluis aan de Dongenseweg en het viaduct in de snelweg bij de Trappisten. "Daar heb ik heel wat zwerfstenen gevonden, o.a. een enorme windkanter." Ook kreeg Frans de tip om zich te gaan specialiseren en ging voor de ammonieten. Later kwamen er trilobieten bij. Bij de mineralen koos hij voor bergkristal en fluoriet. "Het heeft me 4 jaar gekost om te snappen hoe bij bergkristal de ontwikkeling van het assenstelsel naar het eerste kristal verloopt. Dat was een moeilijke materie voor iemand, die geen geologie of scheikunde als ondergrond heeft. Maar ik heb het toch voor elkaar gekregen." Inmiddels heeft hij ook van bergkristal een prachtverzameling met meer dan 40 verschillende vormen, die hij o.a. showde tijdens het 60-jarig bestaan van de NGV te Utrecht.

Een ander belangrijk contact in Frans' geologische loopbaan had hij met Charles Zaman (chirurg te Rotterdam, die in Tilburg was komen wonen). Via hun gemeenschappelijke koperslager had hij hem leren kennen. Charles was een echte fossielenman en een francofiel. Er ontstond een klik en Charles nam Frans mee voor 2 weken. "Hij kende heel veel vindplaatsen en sprak vloeiend Frans, wat hielp om op plaatsen te komen, waar je anders niet kwam. Negen jaar heb ik met Charles door Frankrijk en België gezworven. We kwamen geregeld in Graissessac (plantenfossielen - Carboon), in Vireux, Fleury la Rivière en Damery. In de buurt van St. Nazaire wist hij een vindplaats met grote trilobieten. Ik heb er een met een grote stekel op zijn kop. Zijn lijf zit nog in de steen maar ik prepareer hem niet verder uit, omdat anders die stekel kapot gaat.

Via Zaman, die aanvankelijk in Dordrecht woonde, kwam Frans in contact met de Geode uit Zwijndrecht, gaat met hen op mineralenexcursies en kwam via hen terecht bij de groeve Clara te Wolfach, of beter

gezegd bij de Mineralienhalde. Hier is hij inmiddels een bekende Nederlander. Als je het over "der Frans aus Holland" hebt weet Kordula, de eigenaresse, meteen wie we bedoelen. Hoe kan het ook anders.

Hij komt er inmiddels al 6 jaar, een week lang, in een T-shirt met opdruk "Ich liebe die Clara", en is de enige, die op een (in het dorp gehuurde) fiets komt, weer of geen weer. (red. Over Frans en de groeve Clara stond een artikeltje in ons verenigingsblad van juni 2012)

Zowel buiten als binnen onze vereniging is Frans flink actief. Hij is lid van de werkgroep fossielen, heeft een aantal jaren geleden de werkgroep mineralen nieuw leven ingeblazen, werkte mee aan de stenensprekuren, op een dag voor jongeren in het museum konden ze bij hem stenen slijpen, hij is een vaste deelnemer aan excursies en werkt altijd mee aan tentoonstellingen.

Nog elke dag geniet Frans van zijn verzamelde materialen, praat hij met groot enthousiasme over zijn hobby en gaat altijd graag mee naar beurzen en musea. Altijd geïnteresseerd in mensen en in mooie en bijzondere dingen, gaat hij ook graag mee op excursies. Hij geniet nog steeds van elke vondst.

Ik hoop dat hij dat nog lang zal kunnen, want Frans is een amateurgeoloog in hart en nieren.

